

Lapsen seksuaalioikeudet

- Tärkein lapsen seksuaalinen oikeus on saada kehittyä omassa tahdissa ja häiritsemättä, tuettuna ja suojattuna omanlaiseen seksuaalisuuteen. Se tarkoittaa, että tunnetaan seksuaalisuuden moninaisuus.
- Jokaisella on oikeus kokea olevansa sellaisenaan hyvä ja arvokas. Seksuaalista häirintää ja kaltoinkohtelua on ehkäistävä ja lujasti estettävä. Ja lapselle on taattava oikeus olla omalla tavallaan tutkiva, leikkivä ja sosiaalinen.

Jokaisella lapsella on oikeus

- Saada iänmukaista tietoa esim. seksuaalisuudesta ja kysymyksiinsä oikeita vastauksia
- Omaan kehoon ja oikeus osallistua päätöksentekoon
- Turvalliseen riittävään huoltoon, hoivaan ja vanhemmuuteen
- Saada lämpimiä, turvallisia ja pysyviä ihmissuhteita sekä paljon välittävää kosketusta
- Kysyä mitä tahansa, saada arvostavia vastauksia ja tulla kuulluksi omilla keinoillaan
- Saada yksityisyyttä ja omaa rauhaa myös vessa- ja pukeutumisrauhaa
- Leikkiä iänmukaisia leikkejä ja tutkia omaa kehoaan
- Olla omanlainen, yksilöllinen, erilainen kuin kukaan muu tai vanhempien unelmat
- Saada arvostusta omalle sukupuolelleen ja kokemukselleen sukupuolestaan
- Elää lapsiystävällisessä, pornovapaassa ympäristössä
- Kysyä mediassa näkemistään asioista ja saada mediakasvatusta
- Suojella itseään ja tulla suojelluksi, oppia turvataidot
- Olla suojattu niin, ettei joudu mukaan ikätasoa vastaamattomaan toimintaan
- Saada viettää aikaa ikätovereiden kanssa, jotta voi leikkiä, tutkia, oppia, kokea erilaisuutta ja samanlaisuutta ja oppia taitoja
- Rakentaa kaverisuhteensa ilman leimoja kuten romantisointia
- Saada apua aikuisilta erityisesti häirintä- ja kiusaamistilanteissa
- Tulla suojatuksi seksuaaliselta hyväksikäytöltä ja loukkauksilta
- Saada ikään ja yksilölliseen tarpeeseen sopivia yhteiskuntapalveluja
- Tietää seksuaalioikeutensa

Lähteet:

Raisa Cacciatore; Huomenna pannaan pussauskoppiin, Eväitä tyttönä ja poikana kasvamisen haasteisiin syntymästä murrosikään, WSOY 2007, 320-321.

Väestöliitto: Seksuaalioikeudet. Väestötietosarja 29. Helsinki 2019.

0–4-vuotiaan lapsen seksuaalioikeudet (WHO:n standardien mukaan):

Lapselle on kerrottava

- oikeudesta saada turvaa ja suojelua
- siitä, että aikuisilla on velvollisuus huolehtia lasten turvallisuudesta
- oikeudesta esittää kysymyksiä seksuaalisuudesta
- oikeudesta tutkiskella sukupuoli-identiteettiä
- oikeudesta tutustua alastomuuteen ja omaan kehoon, oikeudesta olla utelias

Lapsi on opetettava

- sanomaan ”kyllä” ja ”ei”
- kehittämään viestintätaitoja
- ilmaisemaan tarpeita ja toiveita
- erottamaan ”hyvät” ja ”pahat” salaisuudet toisistaan

Lasta on autettava

- tiedostamaan omat oikeutensa, mikä johtaa itseluottamukseen
- omaksumaan asenne ”minun kehoni kuuluu minulle”
- tuntemaan, että hän voi vaikuttaa päätöksiin ja omiin asioihinsa

4–6-vuotiaan lapsen seksuaalioikeudet (WHO:n standardien mukaan):

Lapsi on opetettava

- esittämään kysymyksiä
- kääntymään ongelmatilanteissa jonkun luotettavan henkilön puoleen
- ilmaisemaan tarpeita ja toiveita

Lapselle on kerrottava

- hyväksikäytöstä; jotkut ihmiset eivät ole hyviä – he esittävät kilttejä, mutta voivat olla väkivaltaisia
- oikeuksistaan (myös oikeudesta saada tietoa ja oikeudesta saada suojelua)
- siitä, että aikuisilla on velvollisuus huolehtia lasten turvallisuudesta

Lasta on autettava

- omaksumaan asenne ”Minun kehoni kuuluu minulle”
- tiedostamaan oikeutensa

Lähde: Seksuaalikasvatuksen standardit. 2010, Maailman terveysjärjestön (WHO) Euroopan aluetoimisto ja BZgA. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa. Helsinki: THL (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos), 39,42.

